

має зробити держава це врегулювати суспільні відносини блогерів-ФОПів, зокрема, внести доповнення до Податкового Кодексу України про спеціальні ставки оподаткування. Посилити контроль за деклараціями інфлюенсерів та рекламодавців, щоб унеможливити отримання «чорної зарплатні». Але в свою чергу держава має гарантувати «носію в маси» не обмежувати його конституційні права на свободу думки і слова, вільне вираження своїх поглядів і переконань.

Список використаних джерел:

1. Господарський кодекс України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>.
2. Сміт А. Багатство народів / Адам Сміт, 2018. – 772 с. – (Наш формат).
3. Кримінальний кодекс України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>.

Лавренюк Ю.Ф.

*кандидат наук з державного управління, докторант,
Національний університет «Одеська юридична академія»*

ГЕНЕЗА ПРОБЛЕМАТИКИ РЕГУЛЯТИВНИХ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИХ ГАРАНТІЙ ЗАКОННОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ІНТЕРЕСІВ УКРАЇНИ

Категорія регулятивних адміністративно-правових гарантій законності діяльності щодо забезпечення економічних інтересів України є комплексною, такою що має формуватись під впливом значної кількості чинників. Серед них можливо виокремити чинники як змістовного (конкретні адміністративно-правові засоби, що утворюють такі гарантії, система вказаних засобів), так і інституційного характеру (утворення окресленого адміністративно-правового феномену як окремої категорії). Втім, відповідні гарантії не отримали належної уваги науковців-адміністративістів. Тому

визначення наукового підходу для подальшого окреслення сутності та визначальних інституційних властивостей цих гарантій (сутність, ознаки, дефініція) передбачає врахування генези їх розвитку, як на змістовному рівні, так і на рівні виділення їх у самостійну категорію адміністративного права. При цьому окреслена у попередньому підрозділі дихотомія сфер адміністративно-правового регулювання на адміністративно-правові гарантії та засоби забезпечення законності у державному управлінні зумовлює необхідність врахування наукових положень щодо сутності предмета адміністративного права.

Т.В. Коломоєць та В.К. Колпаков, у контексті визначення актуальної парадигми адміністративного права досліджують генезу предмета адміністративного права як галузі права, відмічаючи в ньому три етапи: радянська наукова школа, становлення сучасного адміністративного права незалежної України, розвиток сучасного адміністративного права на принципово нових філософсько-правових засадах. На першому етапі предмет адміністративного права включає до себе відносини, спрямовані на здійснення державного управління. На другому етапі предмет адміністративного права розширюється за рахунок формування ширшого поняття «публічне управління», а також включення до нього правовідносин у сферах: правосуддя у порядку адміністративного судочинства; адміністративна відповідальність; відносини щодо надання публічних послуг. На третьому етапі змістовно предмет адміністративного права істотно не змінюється, втім виробляється нове його бачення, він починає сприйматись як системна категорія, що об'єднує вказані вище змістовні напрями у контексті забезпечення прав та свобод людини як визначальної правової цінності [1, с. 72–74]. Окреслене свідчить про іманентний характер відносин у сфері державного управління (публічного адміністрування) економікою для предмета адміністративного права.

Категорія адміністративно-правових гарантій у адміністративному праві загалом та щодо досліджуваної сфери зокрема почалась фрагментарно з'являтися на сторінках наукової літератури відносно нещодавно [2; 3]. До цього забезпечення належного функціонування відповідних адміністративно-правових інститутів обмежувалось застосуванням способів забезпечення законності у

державному управлінні (контроль, нагляд, розгляд звернень громадян) [4, с. 251–53]. Поясненням цього може слугувати кардинальна зміна засад державного управління суспільними процесами: з планових, централізованих із застосуванням жорсткого контролю – на сервісні, децентралізовані, із ідеєю примату захисту юридичними засобами прав людини [1, с. 71, 77]. Періодизація такої зміни наводиться у сучасній науковій літературі з державного управління: формування визначальних інститутів незалежної України та визначення векторів її політики (грудень 1991 р. – жовтень 1994 р.); формування наявної політичної системи, інституційне визначення виконавчої влади та місцевого самоврядування, сформованість конституційних засад суспільного та державного життя (жовтень 1994 р. – листопад 1999 р.); становлення громадянського суспільства у контексті подальшого розвитку політичної системи (листопад 1999 р. – грудень 2004 р.); зміна президентсько-парламентського на парламентсько-президентський устрій, визначення у Конституції України нових засад місцевого самоврядування та державного управління (січень 2005 – вересень 2010 р.); зворотня зміна державного устрою на парламентсько-президентський, розвиток системи виконавчої влади (з жовтня 2010 р.) [5, с. 193–194].

Панування категорії «засоби забезпечення законності» обумовлене передусім, традиціями «планових», «централізованих засад» державного управління, адже про законність можна було говорити у разі належного функціонування наперед визначеної управлінської структури у певній сфері суспільних відносин, в тому числі й у сфері економіки. Втім, такий підхід не враховує швидкоплинності економічних процесів, що передбачає вимогу гнучкості управлінської структури у цій сфері: у разі необхідності зміні підлягають не тільки застосування конкретних засобів забезпечення законності, але й необхідні адміністративно-правові елементи управлінської структури, які носять регулятивний характер. Саме з цієї причини варто говорити, що в сучасних умовах виключно способів забезпечення законності недостатньо для досягнення запланованих результатів, а варто казати саме про адміністративно-правове забезпечення законності діяльності щодо забезпечення економічних інтересів України, що включає до себе також регулятивні адміністративно-

правові гарантії законності вказаної діяльності. Вказаний висновок підтверджується науковими дослідженнями останніх років щодо проблематики забезпечення законності у сфері економічних інтересів держави, оскільки в таких дослідженнях ключовою проблематикою постає не категорія «способи забезпечення законності», а ширші за змістом категорії «адміністративно-правове забезпечення» [6], засади адміністративно-правового забезпечення [7].

Отже, генеза категорії «регулятивні адміністративно-правові гарантії законності діяльності щодо забезпечення економічних інтересів України», як інституційна так і змістовна, пов'язана із кардинальною зміною засад економіки як об'єкта адміністративно-правового регулювання: з планових на ринкові. Останнє актуалізує побудову гнучкої системи адміністративно-правового забезпечення досягнення запланованих результатів в економічній сфері. Зміни засад економіки як об'єкта адміністративно-правового регулювання, трансформація політичної системи, оновлення підходів до сприйняття сутності адміністративного права дозволяють виділити періодизацію генези категорії «регулятивні адміністративно-правові гарантії законності діяльності щодо забезпечення економічних інтересів України». В межах неї необхідно виокремити наступні етапи. Першим є радянський період, він тривав до 1991 року. Для нього був характерний плановий характер управління економікою, що виключало актуальність додаткового виділення зазначеної категорії, оскільки достатнім було застосування традиційних способів забезпечення законності: контроль, нагляд та звернення громадян. Другим є період становлення сучасної системи публічного адміністрування економікою у незалежній Україні, він тривав до другої половини 2010-х років. Для нього було характерним визнання швидкоплинності ринкової економіки як об'єкта адміністративно-правового регулювання, а тому в поодиноких адміністративно-правових дослідженнях починає згадуватись відповідна категорія, або – утворюватись проміжні категорії. Наприклад, О.В. Тильчик розширює категорію способів забезпечення законності щодо протидії тінізації економіки, включає до неї не тільки традиційні способи, але й – адміністративну відповідальність та адміністративний примус [6, с. 18]. Сучасний період характеризується актуальністю

інституційного становлення зазначеної категорії як такої, що дозволяє побудувати гнучку систему публічного адміністрування у сфері економіки, в тому числі – й адміністративно-правового забезпечення реалізації економічних інтересів України. Вказане задає й напрям змістовного розвитку вказаної категорії, зокрема окреслення її сутності, ознак, формування дефініції, здійснення систематизації зазначених гарантій.

Список використаних джерел:

1. Коломоець Т.О., Колпаков В.К. Сучасна парадигма адміністративного права: генеза і поняття. *Право України*. 2017. № 5. С. 71–79.
2. Личенко І. Адміністративно-правові основи гарантування захисту законних інтересів громадян України у сфері власності. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Серія: Юридичні науки: збірник наукових праць*. 2016. № 855. С. 410–417.
3. Шило С.М. Поняття та зміст правових гарантій законності в сфері адміністративної діяльності міліції. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка*. 2013. № 4. С. 283–292.
4. Адміністративне право: підручник / за ред. Ю.П. Битяка, В.М. Гаращука, В.В. Зуй. Харків : Право, 2010. 624 с.
5. Державне управління: підруч. : у 2 т. / ред. кол. : Ю.В. Ковбасюк (голова), К.О. Ващенко (заст. голови), Ю.П. Сурмін (заст. голови) [та ін.]. Київ; Дніпропетровськ : НАДУ, 2012. Т. 1. 564 с.
6. Тильчик О.В. Адміністративно-правове забезпечення протидії тінізації економіки: теорія і практика: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.07. Ун-т держ. фіскальн. служби України. Ірпінь, 2018. 33 с.
7. Попівняк О.І. Адміністративно-правові засади забезпечення митної безпеки правоохоронними та митними органами: дис. ... д-ра філософії: 081-Право. УДФСУ, Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2020. 225 с.